Jolsvai András

A magán köze

Ezek az osztrákok tudnak valamit.

(Nem, ezek az osztrákok sok mindent tudnak, hogy mást ne mondjunk, vereségeiket győzelemként interpretálni, és minden zuhanás után a talpukra esni, mint a macska. Megnyugtató tudat, hogy – miként azt mértékadó politikusaink többször is hangsúlyozták - rövidesen – tíz év, tíz hónap, esetleg tíz perc múlva – utol fogjuk érni őket.)

Tudják például, hogyan kell a művészeti magángyűjteményeket a közösségi kultúra részévé tenni. Adókedvezményekkel, állami épületek átengedésével, hosszú távú bérletekkel, effélékkel. Csak Bécsben jó pár olyan múzeum van, mely magángyűjteményekből jött létre, de mára szerves részét alkotja a páratlan közgyűjteményi arzenálnak.

És akkor még nem beszéltünk a sokszínű időszaki együttműködésekről. Amikor egy-egy múzeum néhány hónapra teret ad valamely magánkollekciónak, s így olyan művek kerülhetnek a látogatók elé, melyek máskor egyáltalán nem, vagy csak ritkán láthatóak.

Ezúttal Reinhold Würth kollekciója került a Leopold Múzeum falaira. (A Leopold különösen élen jár ebben a munkában – ti. hogy magángyűjteményeket mutat be – és nem véletlenül, hiszen maga is egy magángyűjteményből jött létre.) Reinhold Würth egyszerű, kétkezi német csavarkereskedőként kezdte pályáját 1954-ben, amikor atyja halálával át kellett vennie a családi vállalkozást, és bonyolult, hatvanezer kezi nagyvállalatvezetőként fejezte be néhány éve, amikor az azóta világméretűvé nőtt céget átadta leányának, Barbarának, hogy végre csakis műgyűjtő szenvedélyének élhessen. Ezt a szenvedélyt egyébként korábban se hanyagolta el, az elmúlt évtizedekben Európa egyik legnagyobb képzőművészeti magángyűjteményét hozta létre, bebizonyítva, hogy egy kötőanyag-kereskedőnek is lehet szépérzéke, meg persze fölösleges pénze is, szekérderékkal. (Ígérem, nem lesz több csavar ebben a történetben.)

A Leopold Múzeum igazgatójának, Hans Peter Wipplingernek jutott a feladat, kiválasztani kétszáz műalkotást a gyűjtemény egészéből – merthogy Würth úr szabad kezet adott a direktornak, vihetett bármit, amit csak akart. (Azért ezt a feladatsort próbáljuk elképzelni: hogy az ember végignéz húszezer, azaz húszezer

alkotást, s aztán kiválaszt belőlük kettőszázat, az egész gyűjtemény egy százalékát: ha minden egyes alkotásra csak egy percet szán, ami önmagában nonszensz, az is háromszázhúsz órát tesz ki, szünet nélkül, és akkor még el sem kezdődött a válogatás. Mindegy, valahogy csak megbirkózott vele.)

Némi könnyítést jelentett, hogy Reinhold Würth nem volt mindenevő, őt csak az impresszionizmustól napjainkig terjedő művészettörténeti szakasz érdekelte, érdekli. Így aztán Wipplinger úr (akinek két emeletnyi fal állott a rendelkezésére) az első szinten (ami a Leopold Múzeum esetében a mínusz második szint ugyan, de ez alegységprobléma) a tizenkilencedik század végét és a huszadik század elejét mutatja be, olyan művészek segítségével, mint Pissaro, Sisley, Mondrian, Engelhart, Macke, Munch vagy Magritte, külön hangsúlyt – és teret --adva Max Beckmann (tőle választották a kiállítás plakátképét, mely a festő feleségét ábrázolja csónakban ülve) valamint Pablo Picasso (ötven éve halt meg) munkásságának. A második (tkp. mínusz egyedik) szint a kortárs vagy kortársközeli osztrák művészeknek ad teret. (Hiába, minden művészettörténésznek maga felé hajlik a keze, mégha ebben segít is, hogy Würth úrnak – aki német – rendkívül gazdag kollekciója van (még annál is rendkívülibb gyűjteményén belül) mai osztrák művészekből. Itt aztán elgondolkodhatunk Gerhard Richter, Rudolf Hausner, Maria Lassnig, Erwin Wurm vagy Anselm Kiefer munkáin, nem beszélve Georg

Baselitzről, akit szintén most ünnepel egész Bécs, pedig szigorúan véve ő is külhoni. De persze helyet kapnak itt más népek alkotói is, hogy mást ne mondjunk, számos képpel szerepel az összetéveszthetetlen Fernando Botero.

Amazing – ez a tárlat címe, tudatosan homályban hagyva, vajon a gyűjteményről, a kiállításról, vagy egy-egy képről volna itt szó. Vagy esetleg az élményről, melyet ez a kétszáz mű jelent a látogatóknak.

Akárhogy van is, tényleg az, amazing.

Fotó: Tanyi Adrienne